

Информационен документ относно политиката

Интегриране на взаимовръзката между биоразнообразието, климата и водите във възстановяването на горските ландшафти

Подход, основан на пътна карта, за национално изпълнение

This translation is provided for information purposes. In the event of any discrepancy, please refer to the original English version

Основни членове на Регламента относно възстановяването на природата

- 4: Възстановяване на сухоземни, крайбрежни и сладководни екосистеми
- 9: Свързаност на реките
- 12: Горски екосистеми
- 14: Изготвяне на националните планове за възстановяване
- 15: Съдържание на националния план за възстановяване
- 20: Наблюдение
- 21: Докладване

Ключови послания

- Стандартното наблюдение може да не отчете ранните признаци на влошаване, причинено от загубата на гори и изменението на климата; **националните планове за възстановяване (НПВ) биха могли да използват перспективни оценки на взаимовръзките между горските и сладководните екосистеми, за да идентифицират уязвимите екосистеми, преди влошаването на състоянието им да стане видимо** – вж. **препоръка 1**.
- Собствениците и стопаните на гори реагират по различен начин на политиките за възстановяване. **Целенасочените стимули и подкрепа могат да спомогнат за подобряване на изпълнението при различните типове собственици** – вж. **препоръка 2**.
- Възстановяването на свързаността на реките може да бъде по-малко ефективно, ако загубата на гори и затоплянето на климата продължат; **НПВ биха могли да го съчетаят с управление на крайречните гори на ниво водосбор** – вж. **препоръка 3**.
- Изменението на климата и фрагментацията могат да намалят успеха на повторното въвеждане; **националните органи биха могли да включат оценка на климатичния риск и свързаността в планирането на възстановяването** – вж. **препоръка 4**.
- Възстановяването на преместени популации може да бъде постепенно и нелинейно; **НПВ биха могли да използват стандартизирани етапи на възстановяване и наблюдение, основано на тенденциите** – **препоръка 5**.
- Недостатъчната координация между секторите и органите може да възпрепятства възстановяването; **гържавите членки биха могли да засилят междусекторната координация при планирането и изпълнението** – вж. **препоръка 6**.

Въведение: Как може да ви бъде полезен този информационен документ?

Регламентът на ЕС относно възстановяването на природата

изисква от държавите членки да прилагат мерки в подкрепа на възстановяването на горските, сухоземните и сладководните екосистеми, включително подобряване на показателите за биоразнообразие в горите, екологичната свързаност и възстановяването на реките съгласно **член 4** (сухоземни, крайбрежни и сладководни екосистеми), **член 9** (свързаност на реките) и **член 12** (горски екосистеми). Горските екосистеми са основни резервоари на сухоземното биоразнообразие и играят ключова роля за поддържането на сладководните екосистеми чрез влиянието си върху качеството на водите, хидрологичните процеси, състоянието на крайречните местообитания и екологичната свързаност. В цяла Европа много горски и зависими от горите сладководни екосистеми са подложени на нарастващ натиск, свързан с интензивното управление, фрагментацията на местообитанията и изменението на климата.

Настоящият информационен документ съдържа препоръки към националните органи, горските стопани, собствениците на земи и специалистите, работещи в областта на възстано-

вяването, в подкрепа на изготвянето и изпълнението на НПВ. Той е част от поредица от четири информационни документа относно изпълнението, обхващащи горските, сладководните, морските и крайбрежните и градските екосистеми. На читателите може да бъде особено полезен и документът относно сладководните екосистеми. Препоръките са структурирани като поетапна пътна карта, обхващаща: i) изготвянето, публикуването и началния етап на изпълнение на НПВ; ii) изпълнението на целите за възстановяване до 2030 г.; и iii) дългосрочното наблюдение, докладване и адаптивно изпълнение след 2030 г.

Въз основа на данни и доказателства от финансираните по BiodivRestore научноизследователски проекти **BIOCONSENT**, **ForestFisher** и **Transloc** настоящият документ представя практически подходи за изпълнение, свързани с приоритизирането на възстановяването, ангажирането на собствениците на гори, свързаността на реките, оценката на климатичния риск, дългосрочното наблюдение и междусекторното планиране на възстановяването.

Препоръки: Подход, основан на пътна карта, за изготвянето и изпълнението на НПВ

Както е илюстрирано на **фигура 1**, препоръките са структурирани като поетапна пътна карта в подкрепа на изготвянето и изпълнението на НПВ и постигането на целите за възстановяване с течение на времето. Следващите препоръки са структурирани в съответствие с тези етапи на изпълнение.

Фигура 1 – Препоръки за етапа на изготвяне, преглед и началния етап на изпълнение на НПВ

Изготвяне, преглед и начален етап на изпълнение на НПВ (0 – 2 години/2026 – 2028 г.)

Препоръка 1: Използване на оценки на горските и сладководните екосистеми в подкрепа на приоритизирането на възстановяването

Членове 4, 9 и 12 от Регламента относно възстановяването на природата определят цели за възстановяване на горските и сладководните екосистеми, а **членове 14 и 15** изискват от държавите членки да определят и картографират потребностите от възстановяване в рамките на своите НПВ.

Националните органи биха могли да включат перспективни оценки, съчетаващи данни за горската покривка, свързаността на сладководните екосистеми и климатични прогнози, при приоритизирането на районите за възстановяване и мерките за подобряване на свързаността.

Пример от практиката 1: Загуба на гори и забавени реакции на сладководните екосистеми

ForestFisher съчета данни за рибните общества, картографиране на земното покритие и модели за разпространение на видовете (SDM), за да оцени как обезлесяването и изменението на климата влияят върху плодоядните риби в басейна на Амазонка. Проектът установи забавени реакции на загубата на гори, които могат да бъдат открити, като въздействието върху числеността на рибите става измеримо около 5 – 7 години след премахването на горската покривка. Като използва исторически данни за загубата на горска покривка и сценарии за бъдещото развитие на климата до 2090 г., ForestFisher приложи модели за разпространение на видовете, за да идентифицира сладководни местообитания, които могат да станат уязвими, преди влошаването на състоянието им да стане видимо чрез конвенционалния мониторинг.

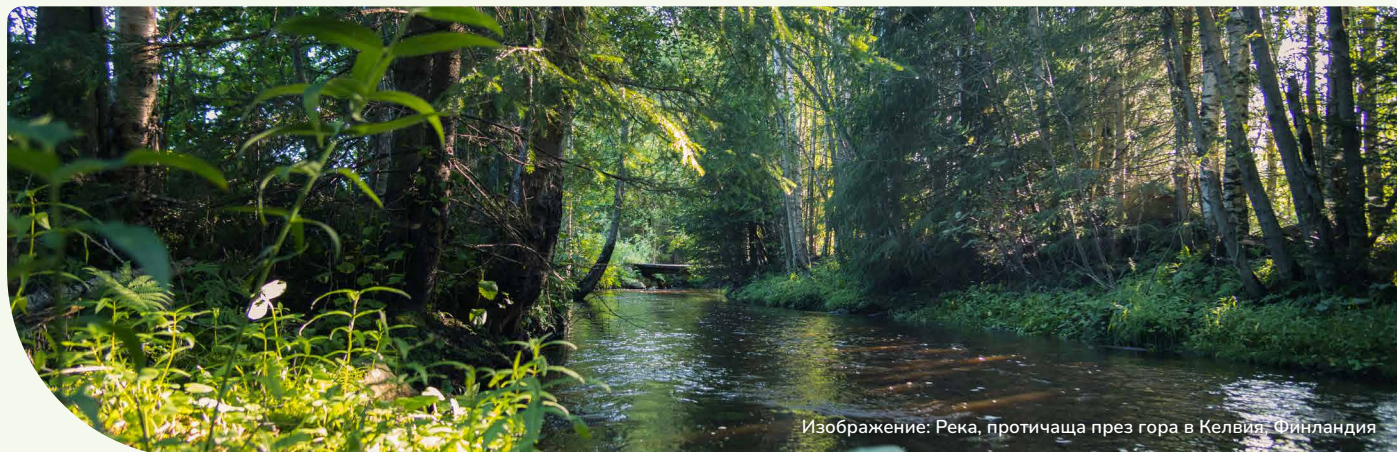
Препоръка 2: Използване на целенасочени стимули за различните типове собственици и управители на гори

Членове 4 и 12 от Регламента относно възстановяването на природата определят цели за възстановяване на сухоземните и горските екосистеми, а **член 14** установява изисквания за НПВ и планирането на изпълнението.

Националните органи биха могли да включат многостепенни рамки за стимулиране в НПВ, съчетаващи финансови стимули, техническа подкрепа, регулаторни подходи, стимули, свързани с репутацията, и консултантски мерки, съобразени с различните групи собственици.

Пример от практиката 2: Разработване на рамки за стимулиране на различни групи собственици на гори

BIOCONSENT проведе проучване сред приблизително 1500 собственици и стопани на гори в шест европейски държави и идентифицира четири типа собственици: многофункционалисти, природозащитници, оптимизатори и традиционалисти. Като цяло многофункционалистите и природозащитниците бяха по-подкрепящи мерките за възстановяване, докато оптимизаторите и традиционалистите проявяваха по-голяма съпротива. Проектът също така определи поведенческата инерция като основна пречка пред изпълнението и установи, че различните групи собственици могат да реагират на различни инструменти на политиката, включително финансови компенсации, техническа подкрепа и консултантски мерки. Допълнителна информация за тези типове е представена в [Инструментариума за подпомагане на вземането на решения](#).

Изображение: Река, протичаща през гора в Келвия, Финландия

Фигура 2 – Препоръки за етапа на постигане и оценка на първите основни цели за възстановяване

Постигане и оценка на първите основни цели за възстановяване (2 – 6 години/2028 – 2032 г.)

Препоръка 3: Прилагане на подходи за възстановяване на крайречните екосистеми на ниво водосбор

Член 9 от Регламента относно възстановяването на природата изисква от държавите членки да възстановят естествената свързаност на реките и да допринасят за възстановяването на реките със свободно течение.

Националните органи биха могли да съчетаят премахването на прегради и възстановяването на свързаността с управлението и възстановяването на крайречните гори на ниво водосбор.

Пример от практиката 3: Крайречни буфери, свързаност и устойчивост на изменението на климата

ForestFisher оцени как крайречната растителност и климатичните условия влияят върху свързаността на сладководните екосистеми за плодоядните видове риби. Проектът установи, че само възстановяването на физическата свързаност може да не е достатъчно там, където загубата на крайречната горска покривка повишава температурата на водата и влошава качеството на местообитанията вследствие на изменението на климата. Анализите на свързаността съчетаха климатични сценарии, прогнозираны въздействия от инфраструктурата и моделиране на местообитанията за 52 вида до 2100 г. ForestFisher използва и модела TargetEconP за изследване на стратегиите за управление на крайречните буферни ивици и компромисите, свързани със земеползването, като подчерта значението на управлението на крайречната растителност за поддържането на свързаността и устойчивостта на изменението на климата.

Изображение: Горска ушата сова

Препоръка 4: Въвеждане на оценка на климатичния риск при повторното въвеждане на видове

Членове 4 и 12 от Регламента относно възстановяването на природата определят цели за възстановяване на екосистемите и показателите за биоразнообразие, а **член 14** изисква от държавите членки да изготвят НПВ, в които се описват мерките за възстановяване и механизмите за тяхното изпълнение.

Националните органи биха могли да използват подходи за оценка на климатичния риск и свързаността, за да преценят дали местата за освобождаване вероятно ще останат подходящи при бъдещи климатични условия и промени в земеползването.

Пример от практиката 4: Изменение на климата и дългосрочна жизнеспособност на трансферираните популации

Transloc оцени как изменението на климата и фрагментацията на ландшафта могат да повлияят върху дългосрочната жизнеспособност на трансферираните популации в Европа. Проектът разработи модела RELEASE (Повторно въвеждане и оценка на ландшафта за установяване на видове), като използва анализи на 57 вида бозайници и потенциални места за освобождаване, за да оцени потенциала за разселване, екологичните коридори и риска от смъртност при сблъсък с превозни средства при бъдещи сценарии. Transloc също така направи оценка на 317 преместени популации на бозайници и установи, че много от тях могат да бъдат изложени на нарастващ климатичен риск до 2070 г., което подчертава значението на отчитането на дългосрочната пригодност на местообитанията и свързаността при избора на места за освобождаване.

Препоръка 5: Приемане на стандартизирани „етапи на възстановяване“ за дългосрочно наблюдение

Членове 20 и 21 от Регламента относно възстановяването на природата изискват от държавите членки да осъществяват наблюдения и да докладват за напредъка и тенденциите на всеки шест години.

Националните органи биха могли да интегрират поетапно демографско наблюдение и показатели за етапите на възстановяване в докладването за възстановяването. **Базата данни Transloc** е полезен инструмент в подкрепа на стандартизираното докладване за преместени популации в рамките на различни проекти и периоди на наблюдение.

Пример от практиката 5: Проследяване на траекториите на възстановяване след транслокация на видове

Transloc разработи стандартизирана рамка за оценка на резултатите от транслокацията при видове с различна жизнена история и периоди на наблюдение. Рамката класифицира популациите в пет демографски етапа – неуспешно възстановяване, влошаващо се състояние, установяване, нарастване и стабилизиране – и обобщава траекториите на възстановяване чрез демографски „индекс на напредъка“. Като използва данни от дългосрочен мониторинг на видове, сред които *Arenaria grandiflora* и *Gyps fulvus*, проектът показва, че възстановяването може да бъде постепенно и нелинейно, което изисква подходи за наблюдение, способни да идентифицират популации със спрял напредък или незадоволителни резултати.

Фигура 3 – Препоръки за етапа на преглед и преразглеждане, разширяване на мащаба и подготовка за целите за 2040/2050 г.

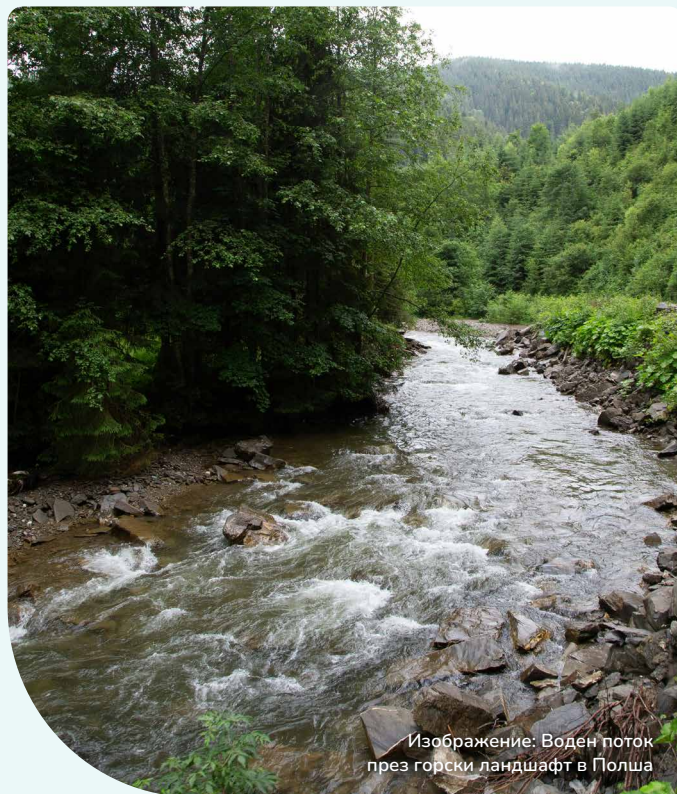
Цикъл на преглед и преразглеждане, разширяване на мащаба и подготовка за целите за 2040/2050 г. (6+ години/2032 г. нататък)

Препоръка 6: Засилване на междусекторната координация при изпълнението на мерките за възстановяване

Член 14 от Регламента относно възстановяването на природата изисква от държавите членки да вземат предвид съгласуваността между НПВ, секторните политики и съществуващото законодателство на Съюза.

Следователно държавите членки биха могли да засилят механизмите за междусекторна координация в рамките на съществуващите компетентни органи и между тях, за да подобрят съгласуваността между политиките в областта на възстановяването, земеползването, сладководните екосистеми и климата.

Пример от практиката 6: Междусекторна координация и съгласуваност на политиките
BIOCONSENT анализира съгласуваността на политиките и координацията между заинтересованите страни в областта на горското стопанство, биоразнообразието, климата, водите и биоикономиката в няколко европейски практически примера. Проектът идентифицира конфликти между политиките в областта на горското стопанство, възобновяемата енергия, биоразнообразието и земеползването, които могат да създадат конкуриращи се фактори на натиск върху възстановяването. Резултатите от проекта показаха как несъгласуваността между секторните политики, отговорностите в областта на управлението и приоритетите при земеползването може да повлияе върху изпълнението на мерките за възстановяване.

Изображение: Воден поток през горски ландшафт в Полша

Връзки към източници

BIOCONSENT
ForestFisher
Transloc

Научните публикации, използвани в настоящия документ, могат да бъдат открити в информационния лист към документа, който може да бъде изтеглен от: www.biodiversa.eu/policy-briefs

Снимки:

стр. 1 (горна част) – гора Шкафани в Дуръс, Албания
2024 г., SG чрез [Unsplash](#)
стр. 2 – река Vähäjoki, Финландия
2024 г., Juho Luhomala чрез [Unsplash](#)
стр. 3 – Горска ушата сова, Лингфийлд, Обединеното кралство
2021 г., James Armes чрез [Unsplash](#)
стр. 4 – Воден поток в гора, Полша
2024 г., Camera Obscura чрез [Unsplash](#)

Контакт

contact@biodiversa.eu | www.biodiversa.eu

@biodiversa.eu

@biodiversaplus

За настоящия информационен документ относно политиката

Настоящият информационен документ е част от поредица, чиято цел е да предостави на създателите на политики, участващи в изпълнението на Регламента относно възстановяването на природата, препоръки в областта на политиките, основани на резултатите от финансираните по BiodivRestore проекти.

Поредицата от информационни документи относно политиката на Biodiversa+ е достъпна на www.biodiversa.eu/policy-briefs/.

Настоящата публикация е възложена и контролирана от BiodivRestore и изготвена от Eli Morrell (Nature^Sqaured) и Iris Visser (Nature^Sqaured) с подкрепата на Cloé Durieux и Julie de Bouville, а графичното оформление е дело на Kelly Hartholt.

Представените основни резултати от научните изследвания бяха съвместно изготвени и валидирани от координаторите на финансираните по BiodivRestore проекти BIOCONSENT, ForestFisher и Transloc.

Финансирано от Европейския съюз. Изразените възгледи и мнения обаче принадлежат единствено на автора/авторите и не отразяват непременно тези на Европейския съюз. Европейският съюз и предоставящият финансирането орган не носят отговорност за тях. Настоящият документ може все още да не е одобрен от Европейската комисия и може да подлежи на промени.

Съфинансирано от Европейския съюз по линия на Споразумение за предоставяне на безвъзмездни средства № 642426

Изготвено през юни 2026 г.